

Oponentský posudek bakalářské práce Markéty Lisé

Postupy rozvíjení čtenářské gramotnosti u předškolních dětí

Autorka pro svou bakalářskou práci zvolila přínosné téma, které se rozhodla prozkoumat pomocí analýzy rozhovorů s vyučujícími v mateřských školách. Výsledný text i přes jisté spíše formální nedostatky přináší řadu zajímavých zjištění. Je třeba kladně ohodnotit i to, že se autorce podařilo dosti dobře zvládnout problematiku, která není běžným obsahem bakalářského studia.

Teoretická část svým obsahem odpovídá zvolenému tématu. Oceňuji, že se autorka snaží vyhybat nadbytečným odbočkám; důsledkem snahy o stručnost jsou však občas i zjednodušující či nepřilíživě zdařilé formulace typu „Teprve dvou- až tříleté dítě dokáže správně artikulovat...“ (s. 11). V úvodních částech mohla být ještě zmíněna problematika školní zralosti a připravenosti a autorka mohla explicitněji vymezit své pojetí (čtenářské) pregramotnosti a tím také toho, nač se ve svém výzkumu zaměří. Naopak část věnovaná vlivu rodiny mohla být s ohledem na to, že výzkum se zaměřuje na vyučující mateřských škol, stručnější. Práce se zdroji je většinou přiměřená, občas mohly být odkazy častější a u některých odkazů chybí rok (např. s. 27, 30, 37). V textu poněkud kolísá užívání termínů pregramotnost, čtenářská pregramotnost a předčtenářská gramotnost; občas je užit termín pregramotnost či gramotnost, i když autorka zřejmě myslí především čtenářskou pregramotnost.

Vlastní výzkum je kvalitně připraven, zvolené metody jsou vhodné, výsledky jsou přiměřeně prezentovány; výzkum proběhl s informovaným souhlasem vyučujících. Autorce se – vezmeme-li v úvahu, že jde o bakalářskou práci – podařilo provést výzkum na dosti velkém vzorku respondentek. Pokud jde o obsah rozhovorů, je trochu škoda, že respondentky nebyly požádány také o vlastní vymezení čtenářské pregramotnosti, popř. shrnutí toho, jaké kompetence v dané oblasti očekávají u dětí ukončujících vzdělávání v mateřské škole. Bylo by pak možné směřovat výzkum i k úvahám, v jakém vztahu jsou u respondentek cíle, jichž chtějí dosáhnout, a metody, které k tomu užívají.

Informace získané výzkumem jsou v řadě ohledů zajímavé – srov. např. vliv věku dětí na očekávání vyučujících ohledně jejich schopností a také na volbu aktivit, názory vyučujících na logopedickou péči, na roli rodičů aj. Práce poukazuje i na některé potenciálně kritické body předškolního vzdělávání. Přínosný je též sestavený přehled užívaných metod, pomůcek, her atd., který může sloužit jako inspirace pro vyučující, ale který také naznačuje,

jaké typy aktivit či materiálů jsou v předškolním vzdělávání upozadovány či chybí. Oceňuji rovněž, že autorka si je vědoma toho, že rozhovorem nelze zjistit respondentovo skutečné chování.

Autorka možná ani nemusela pracovat s hypotézami, její výzkum je širší a hlavní přínosy práce jsou spíše v kvalitativním zpracování výsledků. V prezentaci výsledků je někdy (např. v pasážích o využití techniky) nejasná hranice mezi názory vyučujících a názory autorky. V některých částech také autorka jakoby předpokládá, že mateřská škola je v dané oblasti kvalitnější než rodinné prostředí a může na rodiče působit, poučovat je atp., avšak tento předpoklad není výzkumem podložen. Některé grafy jsou spíše nadbytečné (např. graf 2 znázorňující, že výzkumu se zúčastnily pouze ženy), graf 1 je málo srozumitelný, občas mohla být pro přehlednost vedle procent užitá i absolutní čísla (čtenář by nemusel např. přepočítávat, že 10 % jsou dvě vyučující). Měla být ještě popsán způsob, jak byly nahrávky přepisovány.

Celkově je text logicky uspořádaný a přehledný, pravopisných, formulačních atp. nedostatků není mnoho.

Přestože mám k práci jisté připomínky týkající se především zpracování textu, oceňuji provedení výzkumu a v závěrečném hodnocení pokládám důraz na obsahovou stránku.

Práce M. Lisé splňuje kritéria kladená na práce bakalářské, doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji hodnocení velmi dobře až výborně podle průběhu obhajoby.

doc. PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D.